

[Udenrigsministeren.]

med til en forhøjelse af deres levestandard. På grund af udviklingslandenes enorme problemer og vanskeligheder kan den tekniske og finansielle bistand alene blive en hjælp til selvhjælp, som vil være af større og mere varig værdi, hvis vi samtidig skaber de nødvendige handelspolitiske forudsætninger herfor.

Som det vil fremgå af bemærkningerne til forslaget, blev GATT-samarbejdet tidligt opmærksom på udviklingslandenes særlige handelsproblemer, men arbejdet med råvare- og landbrugseksporterende landes handelsproblemer blev i høj grad overskygget af de problemer, som de vesteuropæiske markedsdannelse og især fællesmarkedet rejste for hele GATT-samarbejdet. De langstrakte undersøgelser af handelsskrankerne for udviklingslandenes eksportvarer, der har fundet sted inden for GATT, har imidlertid betydet, at der er skabt et konkret grundlag for de nye bestemmelser.

Mens udviklingslandenes behov for større teknisk og finansiel bistand længe har været erkendt, har deres handelsproblemer først trængt sig virkelig på i de seneste år. De har vist sig i, at udviklingslandene trods øget bistand eller måske snarere på grund af den økonomiske udvikling, der hermed påbegyndtes, har fået voksende valutavanskeligheder.

Udviklingslandene har i en årrække haft en faldende andel af verdenshandelen. Det kan tilskrives tre forhold. Stigningen i verdenhandelen berører først og fremmest industrivarer, som de fleste udviklingslande enten ikke producerer eller ikke producerer til konkurrencedygtige priser. Og i de få tilfælde, hvor det indtil nu virkelig er lykkedes udviklingslande at få etableret en konkurrencedygtig industri, vil deres varer, som det er sket f. eks. med hensyn til bomuldstekstiler, blive tilbudt til så lave priser, at det fører til modforholdsregler i form af importrestriktioner fra industrilandenes side. Industrilandene har desuden samtidig tiltaget sig en større andel af verdenshandelen med råvarer — delvis gennem støtteforanstaltninger for deres egen produktion. Endvidere har flere af udviklingslandenes råvarer som f. eks. spindestoffer fået voksende konkurrence fra syntetisk fremstillede

stoffer, og for andre råvarer gælder, at deres anvendelse som følge af den tekniske udvikling trænges tilbage til fordel for forbruget af råstoffer, der i væsentlig grad fremstilles i industrilandene. Dette sidste er f. eks. tilfældet i forholdet mellem tin og aluminium. Endelig er verdensmarkedspriserne for industrivarer steget, medens priserne for råvarenes vedkommende i det store og hele er faldet eller forblevet uændret.

Det var disse forhold, der i forening med en vis frygt for konsekvenserne af de vesteuropæiske markedsdannelse førte til afholdelse af FN's handels- og udviklingskonference i Genève i foråret 1964. Bag udviklingslandenes ønske om denne konference lå samtidig en voksende tvivl om GATT-samarbejdets muligheder for at bidrage til løsningen af deres handelsproblemer.

Verdenshandelskonferencen havde som arbejdsgrundlag en undersøgelse, hvorefter udviklingslandene for at opretholde en rimelig økonomisk vækst med deres nuværende eksportmuligheder ville pådrage sig et så stort valutaunderskud, at det i 1970 ville udgøre ca. 10-20 milliarder dollars årligt.

Det blev på verdenshandelskonferencen erkendt, at dette underskud ikke kan udliges alene gennem finansiel bistand, og hjælpen til udviklingslandene må tilsigtes at skabe de nye erhvervs muligheder og industrier i disse lande, som er forudsætningen for en højnelse af deres levestandard. Som en naturlig konsekvens heraf tog konferencen i sine enstemmige henstillinger stærkt til orde for internationale foranstaltninger til fremme af udviklingslandenes eksportmuligheder. Opmærksomheden blev først og fremmest rettet mod råvarer, der udgør over 90 pct. af udviklingslandenes eksport, men konferencen fremhævede også betydningen af toldnedsættelser for udviklingslandenes industrivarer under Kennedy-runden og rejste desuden spørgsmålet om toldpræferencer i industrilandene for udviklingslandenes eksport af færdigvarer og halvfabrikata.

GATT-landenes beslutning om at søge udarbejdet særlige bestemmelser til fordel for udviklingslandene blev taget inden verdenshandelskonferencen, men konferencens forløb medvirkede til at fremskynde